מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגים הקשורים לצליל ולמוזיקליות בשירה: אונומטופאה, חזרה, אנפורה, חריזה, משקל ואליטרציה
- לזהות אמצעים אלה בדוגמאות משיר
- להסביר איך כל אמצעי תורם למשמעות ולמוזיקליות של היצירה

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – שאלות אמריקאיות

1. א – בום! נשמע הרעש
2. א – להדגיש רעיון או רגש וליצור מקצב
3. ב – חזרה על אותה מילה בתחילת טורים רצופים
4. א – תבנית חריזה מסוג אבאב
5. א – שיר חופשי
6. א – חזרה על אותו צליל (אות) במילים קרובות

חלק ב' – התאמה בין מושג לדוגמה

1 – ג (בום! נשמע הרעש בחדר)
2 – ד (בלי מילים קמתי, בלי מילים יצאתי)
3 – ה (גל / חול (דמיון בסוף המילים))
4 – ב (סדר קבוע של הברות מוטעמות ובלתי מוטעמות)
5 – א (שקט שוטף שוב את השכונה)

חלק ג' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו ההגדרה המדויקת של אונומטופאה
2. נכון – כך מוגדרת חריזה חובקת
3. לא נכון – אנפורה היא חזרה על מילה בתחילת הטורים, לא בסוף
4. לא נכון – שיר חופשי הוא בדיוק שיר בלי משקל קבוע
5. נכון – חזרה על צליל מסוים יוצרת תחושת צליל ממשי

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. אונומטופאה
2. אנפורה
3. חריזה
4. חופשי
5. אליטרציה

חלק ה' – שאלות קצרות

1. כדי להדגיש רעיון או רגש וליצור מקצב וקצב בשיר
2. יוצרת מוזיקליות, מקשרת בין מילים ומדגישה אותן
3. כל תשובה הגיונית כמו: טראח, צליל פיצוץ או צליל נפילה

חלק ו' – כתיבה יוצרת

1. התלמיד.ה כותב שני טורים עם אותה מילה פותחת בכל טור
2. משפט שיש בו מילה שמחקה קול, כמו בום, טראח או טיק־טק

כרטיס יציאה – מה לחפש

- אונומטופאה - מילה שמחקה קול, כגון בום או טיק־טק
- חזרה כללית יכולה להיות בכל מקום בשיר, אנפורה היא חזרה בתחילת טורים רצופים דווקא
- חריזה ומשקל יוצרים מוזיקליות, קצב ומדגישים מילים או רעיונות

טיפים להפעלה:

- אפשר להשמיע לתלמידים את הדוגמאות בקול רם כדי שישמעו את הצליל והמקצב בעצמם
- כדאי לתרגל זיהוי אונומטופאה ואליטרציה בשירים מוכרים נוספים מהכיתה
- במשימת הכתיבה חשוב לעודד ניסיון חופשי ולא להקפיד על דיוק מושלם

דף תרגול: צליל, חזרה ומוזיקה בשירה

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בשירים משוררים משתמשים בצלילים, בחזרות ובמקצב כדי ליצור מוזיקה במילים ולהדגיש רגשות ורעיונות. בדף זה נתרגל את המושגים המרכזיים הקשורים לצליל ולמוזיקליות בשירה.

1 חלק א' – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מהבאות היא דוגמה לאונומטופאה?

א) בום! נשמע הרעש ב) השמש זרחה בשמיים ג) הילד הלך לבית הספר ד) הספר היה על השולחן

2. מה תפקידה העיקרי של חזרה בשיר?

א) להדגיש רעיון או רגש וליצור מקצב ב) לתאר צבעים בשיר ג) להוסיף חרוז בסוף הטור

ד) לשנות את משקל השיר

3. מהי אנפורה?

א) חזרה על צליל באמצע מילה ב) חזרה על אותה מילה בתחילת טורים רצופים ג) חריזה בסוף הטור

ד) שינוי בקצב השיר

4. מהו חרוז מצטלבת?

א) תבנית חריזה מסוג אבאב ב) תבנית חריזה מסוג אאבב ג) תבנית חריזה מסוג אבבא

ד) שיר ללא חריזה כלל

5. איך נקרא שיר שאין בו משקל קבוע?

א) שיר חופשי ב) שיר חובק ג) שיר מצטלב ד) שיר אונומטופאי

6. מהי אליטרציה?

א) חזרה על אותו צליל (אות) במילים קרובות ב) חזרה על מילה בתחילת טור ג) דמיון בסוף מילים

ד) קצב קבוע של הברות

2 חלק ב' – התאמה בין מושג לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אונומטופאה	____	**א.** שקט שוטף שוב את השכונה
2. אנפורה	____	**ב.** סדר קבוע של הברות מוטעמות ובלתי מוטעמות
3. חריזה	____	**ג.** בום! נשמע הרעש בחדר
4. משקל ומקצב	____	**ד.** בלי מילים קמתי, בלי מילים יצאתי
5. אליטרציה	____	**ה.** גל / חול (דמיון בסוף המילים)

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אונומטופאה היא מילה שהצליל שלה מחקה את הקול שהיא מתארת	☐	☐
2	חריזה חובקת היא בתבנית אבבא	☐	☐
3	אנפורה היא חזרה על מילה בסוף טורים	☐	☐
4	שיר חופשי הוא שיר עם משקל קבוע מאוד	☐	☐
5	אליטרציה יכולה לחקות צליל כמו לחישה או רעש	☐	☐

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. מילה שהצליל שלה מחקה קול נקראת _____

2. חזרה על אותה מילה בתחילת טורים רצופים נקראת _____

3. דמיון בצליל בסוף מילים בשיר נקרא _____

4. שיר בלי משקל קבוע נקרא שיר _____

5. חזרה על אותו צליל במילים קרובות נקראת _____

5 חלק ה' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה משוררים משתמשים בחזרה

2. מהי התרומה של חריזה לשיר?

3. תנו דוגמה לאונומטופאה שלא מופיעה בדף

6 חלק ו' – כתיבה יוצרת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שני טורים שיש בהם אנפורה - חזרו על אותה מילה בתחילת כל טור

2. כתבו משפט קצר עם אונומטופאה אחת לפחות

כרטיס יציאה

מהי אונומטופאה? תנו דוגמה

מה ההבדל בין חזרה לבין אנפורה?

מה תפקיד החריזה והמשקל בשיר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀